HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a patra)

21 octombrie 2010 *

În cauza C-306/09,

având ca obiect o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare formulată în temeiul articolului 35 UE de Cour constitutionnelle (Belgia), prin decizia din 24 iulie 2009, primită de Curte la 31 iulie 2009, în procedura privind executarea unui mandat european de arestare emis împotriva lui

I. B.,

CURTEA (Camera a patra),

compusă din domnul J.-C. Bonichot, președinte de cameră, domnii K. Schiemann, L. Bay Larsen (raportor), doamnele C. Toader și M. Berger, judecători,

avocat general: domnul P. Cruz Villalón,
grefier: domnul M.-A. Gaudissart, șef de unitate,

* Limba de procedură: franceza.

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 11 mai 2010,

luând în considerare observațiile prezentate:

— pentru I. B., de P. Huget, avocat;

— pentru guvernul belgian, de domnul T. Materne, în calitate de agent, asistat de J. Bourtembourg și de F. Belleflamme, avocats;

— pentru guvernul german, de domnul J. Möller și de doamna J. Kemper, în calitate de agenți;

— pentru guvernul austriac, de domnul E. Riedl, în calitate de agent;

— pentru guvernul polonez, de domnul M. Dowgielewicz, în calitate de agent;

— pentru guvernul suedez, de doamnele A. Falk și C. Meyer-Seitz, în calitate de agenți;

— pentru guvernul Regatului Unit, de doamna I. Rao, în calitate de agent;

— pentru Consiliul Uniunii Europene, de domnii O. Petersen și I. Gurov, în calitate de agenți;

— pentru Comisia Europeană, de domnul R. Troosters și de doamna S. Grünheid, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 6 iulie 2010,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de pronunțare a unei hotărâri preliminare privește interpretarea articolului 3, a articolului 4 punctul 6 și a articolului 5 punctele 1 și 3 din Decizia-cadru 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre (JO L 190, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 3), precum și validitatea articolului 4 punctul 6 și a articolului 5 punctul 3, menționate anterior.

2 Această cerere a fost prezentată în cadrul unei proceduri privind executarea de către tribunal de première instance de Nivelles (Tribunalul de Primă Instanță din Nivelles) (Belgia) a unui mandat european de arestare emis la 13 decembrie 2007 de Tribunalul

București (România) (denumit în continuare și „autoritatea judiciară emitentă română”) împotriva lui I. B., resortisant român cu reședința în Belgia, în scopul executării unei pedepse cu închisoarea de 4 ani aplicate printr-o decizie judiciară pronunțată în lipsă.

Cadrul juridic

Dreptul Uniunii

3 Din Informarea privind data intrării în vigoare a Tratatului de la Amsterdam, publicată în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene* din 1 mai 1999 (JO L 114, p. 56), reiese că Regatul Belgiei a efectuat o declarație în temeiul articolului 35 alineatul (2) UE, prin care a acceptat competența Curții de a hotărî în conformitate cu modalitățile prevăzute la articolul 35 alineatul (3) litera (b) UE.

4 Potrivit articolului 10 alineatul (1) din Protocolul nr. 36 privind dispozițiile tranzitorii, anexat la Tratatul FUE, atribuțiile Curții în temeiul titlului VI din Tratatul UE rămân neschimbate în ceea ce privește actele Uniunii care au fost adoptate înainte de intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, inclusiv atunci când au fost acceptate potrivit articolului 35 alineatul (2) UE.

B.

Decizia-cadru 2002/584

5 Considerentele (1), (5), (10) și (12) ale Deciziei-cadru 2002/584 au următorul cuprins:

„(1) În conformitate cu concluziile Consiliului European de la Tampere din 15 și 16 octombrie 1999, […], ar trebui să fie eliminată, între statele membre, procedura formală de extrădare pentru persoanele care încearcă să se sustragă justiției după ce au făcut obiectul unei condamnări definitive și să fie accelerate procedurile de extrădare privind persoanele bănuite că ar fi săvârșit o infracțiune.

[...]

(5) Obiectivul stabilit pentru Uniune, și anume, de a deveni un spațiu de libertate, securitate și justiție, duce la eliminarea extrădării între statele membre și la înlocuirea acesteia cu un sistem de predare între autoritățile judiciare. Pe de altă parte, introducerea unui nou sistem simplificat de predare a persoanelor condamnate sau bănuite, cu scopul executării sentințelor de condamnare sau a urmăririlor, în materie penală, permite eliminarea complexității și a riscurilor de întârziere inerente procedurilor actuale de extrădare. Relațiile de cooperare clasice care au dominat până în prezent între statele membre ar trebui să fie înlocuite cu un sistem de liberă circulație a deciziilor judiciare în materie penală, atât a celor anterioare sentinței de condamnare, cât și a celor definitive, într-un spațiu de libertate, securitate și justiție.

[...]

(10) Mecanismul mandatului european de arestare se bazează pe un grad ridicat de încredere între statele membre. Punerea în aplicare a acestuia nu poate fi suspendată decât în caz de încălcare gravă și persistentă de către unul din statele membre a principiilor enunțate la articolul 6 alineatul (1) [UE], constatată de Consiliu, în aplicarea articolului 7 alineatul (1) [UE] și cu consecințele prevăzute la alineatul (2) din același articol.

[...]

(12) Prezenta decizie-cadru respectă drepturile fundamentale și principiile recunoscute în articolul 6 [UE] și reflectate în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, în special în capitolul VI. […]

[...]"

6 Articolul 1 din Decizia-cadru 2002/584 prevede:

„(1) Mandatul european de arestare este o decizie judiciară emisă de un stat membru în vederea arestării și a predării de către un alt stat membru a unei persoane căutate, pentru efectuarea urmăririi penale sau în scopul executării unei pedepse sau a unei măsuri de siguranță privative de libertate.

(2) Statele membre execută orice mandat european de arestare, pe baza principiului recunoașterii reciproce și în conformitate cu dispozițiile prezentei decizii-cadru.

(3) Prezenta decizie-cadru nu poate avea ca efect modificarea obligației de respectare a drepturilor fundamentale și a principiilor juridice fundamentale, astfel cum sunt acestea consacrate de articolul 6 [UE]."

7 Articolul 2 din această decizie-cadru, intitulat „Domeniul de aplicare al mandatului european de arestare", prevede la alineatul (1):

„Un mandat european de arestare poate fi emis pentru fapte pedepsite de legea statului membru emitent […] sau, atunci când s-a dispus o condamnare la o pedeapsă sau s-a pronunțat o măsură de siguranță, pentru condamnări pronunțate cu o durată de cel puțin patru luni."

8 Articolul 3 din aceeași decizie-cadru enumeră trei „[m]otive de neexecutare obligatorie a mandatului european de arestare".

9 Articolul 4 din aceeași decizie-cadru, intitulat „Motive de neexecutare facultativă a mandatului european de arestare", prevede, în șapte puncte, aceste motive. În acest sens, punctul 6 al acestui articol prevede:

„Autoritatea judiciară de executare poate refuza executarea mandatului european de arestare:

[...]

(6) în cazul în care mandatul european de arestare a fost emis în scopul executării unei pedepse sau a unei măsuri de siguranță privative de libertate, atunci când persoana căutată rămâne în statul membru de executare, este resortisant sau rezident al acestuia, iar acest stat se angajează să execute această pedeapsă sau măsură de siguranță în conformitate cu dreptul său intern."

10 Articolul 5 din Decizia-cadru 2002/584, intitulat „Garanții pe care trebuie să le ofere statul membru emitent în cazuri speciale", are următorul cuprins:

„Executarea mandatului european de arestare de către autoritatea judiciară de executare poate fi subordonată prin dispozițiile dreptului statului membru de executare următoarelor condiții:

1. atunci când mandatul european de arestare a fost emis în scopul executării unei pedepse sau a unei măsuri de siguranță pronunțate printr-o decizie dată în absența uneia dintre părți [a se citi «dată în lipsă»] și în cazul în care persoana în cauză nu a fost citată personal și nici informată în alt mod despre data și locul audierii [a se citi «ședinței»] care a dus la decizia dată în absență [a se citi «în lipsă»], predarea poate fi supusă condiției ca autoritatea judiciară emitentă să dea asigurări considerate suficiente pentru a garanta persoanei care face obiectul mandatului european de arestare că va avea posibilitatea să solicite o nouă procedură de judecată în statul membru emitent și să fie prezentă la judecată;

[...]

3. atunci când persoana care face obiectul unui mandat european de arestare în scopul urmăririi penale este resortisant sau rezident al statului membru de executare, predarea poate fi supusă condiției ca persoana, după ce a fost audiată, să fie returnată în statul membru de executare pentru a executa acolo pedeapsa sau

măsura de siguranță privative de libertate care au fost pronunțate împotriva sa în statul membru emitent."

11 Articolul 8 din această decizie-cadru, intitulat „Conținutul și forma mandatului european de arestare", prevede:

„(1) Mandatul european de arestare conține următoarele informații, prezentate în conformitate cu formularul din anexă:

[...]

(c) indicarea existenței unei hotărâri executorii, a unui mandat de arestare sau a oricărei alte decizii judiciare executorii având același efect, intrând în sfera de aplicare a articolelor 1 și 2;

[...]

(f) pedeapsa pronunțată, în cazul în care este vorba despre o hotărâre definitivă, sau seria de pedepse prevăzute pentru infracțiune de legea statului membru emitent;

[…]"

12 Articolul 15 alineatul (2) din decizia-cadru menționată prevede:

„În cazul în care autoritatea judiciară de executare consideră că informațiile comunicate de statul membru emitent sunt insuficiente pentru a-i permite să decidă predarea, aceasta solicită furnizarea de urgență a unor informații suplimentare necesare, în special în legătură cu articolele 3-5 și 8 […]”

13 Articolul 32 din Decizia-cadru 2002/584 prevede:

„Cererile de extrădare primite până la 1 ianuarie 2004 vor continua să fie reglementate de instrumentele existente în domeniul extrădării. Cererile primite după această dată vor fi guvernate de normele adoptate de statele membre, în temeiul prezentei decizii-cadru. Cu toate acestea, orice stat membru poate face, în momentul adoptării prezentei decizii-cadru, o declarație în care să indice faptul că, în calitate de stat membru de executare, va continua să examineze, în conformitate cu sistemul de extrădare aplicabil până la 1 ianuarie 2004, cererile referitoare la fapte săvârșite înaintea unei date indicate de acesta. Această dată nu poate fi ulterioară datei de 7 august 2002. Respectiva declarație va fi publicată în *Jurnalul Oficial al Comunităților Europene*. Aceasta poate fi retrasă în orice moment.”

Decizia-cadru 2009/299/JAI

14 Decizia-cadru 2009/299/JAI a Consiliului din 26 februarie 2009 de modificare a Deciziilor-cadru 2002/584/JAI, 2005/214/JAI, 2006/783/JAI, 2008/909/JAI și 2008/947/JAI, de consolidare a drepturilor procedurale ale persoanelor și de încurajare a aplicării principiului recunoașterii reciproce cu privire la deciziile pronunțate în absența persoanei în cauză de la proces (JO L 81, p. 24), care, în temeiul articolului 8 alineatul (1) din aceasta, va trebui pusă în aplicare de statele membre cel mai târziu la

28 martie 2011, a abrogat articolul 5 punctul 1 din Decizia-cadru 2002/584 și a introdus un nou articol 4a în aceasta din urmă.

15 Cu toate acestea, articolul 4a menționat, intitulat „Decizii pronunțate în urma unui proces la care persoana nu a fost prezentă în persoană", nu se aplică decât recunoașterii și executării deciziilor pronunțate în absența persoanei în cauză de la proces începând cu 28 martie 2011.

Sistemele naționale de drept

Legislația belgiană

16 Legea din 19 decembrie 2003 privind mandatul european de arestare (*Moniteur belge* din 22 decembrie 2003, p. 60075, denumită în continuare „Legea privind mandatul european de arestare") transpune în dreptul național Decizia-cadru 2002/584.

17 În ceea ce privește, în primul rând, motivele de neexecutare obligatorie a mandatului european de arestare, articolul 4 din această lege prevede:

„Executarea unui mandat european de arestare este refuzată în următoarele cazuri:

[…]

5° dacă există motive serioase pentru a se considera că executarea mandatului european de arestare ar aduce atingere drepturilor fundamentale ale persoanei vizate, astfel cum sunt consacrate de articolul 6 [UE]”.

18 În ceea ce privește, în al doilea rând, motivele de neexecutare facultativă a mandatului european de arestare, articolul 6 din legea menționată prevede:

„Executarea poate fi refuzată în următoarele cazuri:

[…]

4° dacă mandatul european de arestare a fost emis în scopul executării unei pedepse sau a unei măsuri de siguranță, atunci când persoana în cauză este resortisant belgian sau are reședința în Belgia, iar autoritățile belgiene competente se angajează să execute această pedeapsă sau această măsură de siguranță potrivit legii belgiene;

[…]”

19 În ceea ce privește punerea în aplicare efectivă a unei decizii adoptate în temeiul articolului 6 punctul 4 din Legea privind mandatul european de arestare, articolul 18 alineatul 2 din Legea din 23 mai 1990 privind transferul între state al persoanelor condamnate, preluarea și transferul supravegherii persoanelor condamnate cu amânarea aplicării pedepsei sau liberate condiționat, precum și preluarea și transferul executării unor pedepse și a unor măsuri privative de libertate (*Moniteur belge* din 20 iulie 1990,

p. 14304), astfel cum a fost modificată prin Legea din 26 mai 2005 (*Moniteur belge* din 10 iunie 2005, p. 26718, denumită în continuare „Legea privind transferul"), prevede:

„Decizia judiciară adoptată în temeiul articolului 6 punctul 4 din Legea […] privind mandatul european de arestare implică reluarea executării pedepsei sau a măsurii privative de libertate vizate în decizia judiciară menționată. Pedeapsa sau măsura privativă de libertate este executată potrivit dispozițiilor prezentei legi."

20 Articolul 18 din Legea privind transferul, care este inclus în capitolul VI al acesteia, intitulat „Cu privire la executarea în Belgia a pedepselor și a măsurilor privative de libertate pronunțate în străinătate", trebuie interpretat în coroborare cu articolul 25 din această lege, care prevede:

„Dispozițiile capitolelor V și VI nu sunt aplicabile condamnărilor penale pronunțate în lipsă, cu excepția cazurilor prevăzute la articolul 18 [alineatul] 2, atunci când este vorba despre o condamnare în lipsă care a dobândit autoritate de lucru judecat."

21 În ceea ce privește, în al treilea rând, garanțiile care trebuie respectate de statul membru emitent, articolele 7 și 8 din legea privind mandatul european de arestare transpun punctele 1 și, respectiv, 3 din articolul 5 din Decizia-cadru 2002/584. Articolul 7 din această lege prevede, pentru executarea unei pedepse pronunțate printr-o decizie dată în lipsă:

„Atunci când mandatul european de arestare a fost emis în scopul executării unei pedepse sau a unei măsuri de siguranță pronunțate printr-o decizie dată în lipsă și în cazul în care persoana în cauză nu a fost citată personal și nici informată în alt mod despre data și locul ședinței care a dus la decizia dată în lipsă, predarea poate fi supusă condiției ca autoritatea judiciară emitentă să dea asigurări considerate suficiente pentru a garanta persoanei care face obiectul mandatului european de arestare că va

avea posibilitatea să solicite o nouă procedură de judecată în statul membru emitent și să fie prezentă la judecată.

Trebuie considerate garanții suficiente în sensul primului paragraf existența, în dreptul statului emitent, a unei dispoziții care prevede o cale de atac și indicarea unor condiții pentru exercitarea acesteia din care să reiasă că persoana va putea exercita în mod efectiv respectiva cale de atac."

22 Articolul 8 din Legea privind mandatul european de arestare prevede:

„Atunci când persoana care face obiectul unui mandat european de arestare în scopul urmăririi penale este resortisant belgian sau are reședința în Belgia, predarea poate fi supusă condiției ca, după ce a fost judecată, persoana să fie returnată în Belgia pentru a executa acolo pedeapsa sau măsura de siguranță care a fost pronunțată împotriva sa în statul emitent."

Legislația română

23 Articolul 5221 din Codul de procedură penală român prevede:

„Rejudecarea celor judecați în lipsă în caz de extrădare

În cazul în care se cere extrădarea unei persoane judecate și condamnate în lipsă, cauza va putea fi rejudecată de către instanța care a judecat în primă instanță, la cererea condamnatului.

Dispozițiile articolelor 405-408 se aplică în mod corespunzător."

24 Articolul 405 din Codul de procedură penală menționat prevede:

„Rejudecarea unei cauze după admiterea în principiu a cererii de revizuire se face potrivit regulilor de procedură privind judecarea în primă instanță.

Instanța, dacă găsește necesar, administrează din nou probele care au fost efectuate în cursul primei judecăți sau cu ocazia admiterii în principiu a cererii de revizuire."

Procedura principală și întrebările preliminare

25 Printr-o hotărâre din 16 iunie 2000, Tribunalul București l-a condamnat pe I. B. la o pedeapsă cu închisoarea de patru ani pentru săvârșirea infracțiunii de trafic de materiale nucleare și radioactive. Această condamnare a fost confirmată printr-o hotărâre din 3 aprilie 2001 de Curtea de Apel București.

26 Aceste două instanțe îl autorizaseră pe I. B. să execute pedeapsa, aplicată și confirmată la finalul unor proceduri contradictorii, la locul său de muncă, iar nu în regim de detenție.

27 Prin decizia din 15 ianuarie 2002, Curtea Supremă de Justiție (România), pronunțându-se, potrivit afirmațiilor instanței de trimitere, în lipsă și fără ca I. B. să fi fost informat personal în legătură cu data și locul ședinței, a casat deciziile pronunțate anterior în măsura în care îl autorizau pe I. B. să execute condamnarea la patru ani de închisoare la locul său de muncă și a impus ca această pedeapsă să fie executată în regim de detenție.

28 În cursul lunii februarie 2002, I. B. a decis să plece în Belgia după ce, conform spuselor sale, fusese victima unor încălcări grave ale dreptului la un proces echitabil. Soția sa și cei doi copii l-au urmat succesiv începând cu luna octombrie 2002.

29 La 11 decembrie 2007, I. B. a fost privat de libertate în Belgia, în temeiul unei alerte introduse, la 10 februarie 2006, de autoritățile române în Sistemul de Informații Schengen (SIS) în scopul arestării și al predării sale autorităților menționate, în cadrul executării pedepsei privative de libertate care îi fusese aplicată.

30 Considerând că această alertă avea valoarea unui mandat european de arestare, parchetul belgian a înaintat cauza judecătorului de instrucție, care a hotărât, prin ordonanța din 12 decembrie 2007, să îl lase pe I. B. în libertate condiționată, în așteptarea adoptării unei decizii definitive privind predarea sa.

31 La 13 decembrie 2007, Tribunalul București a emis un mandat european de arestare împotriva lui I. B. în vederea executării pedepsei de patru ani de închisoare pronunțate împotriva acestuia în România.

32 La 19 decembrie 2007, I. B. a introdus, la Office des étrangers (Oficiul pentru Străini), o cerere de acordare a statutului de refugiat în Belgia.

33 La 29 februarie 2008, parchetul belgian a solicitat tribunal de première instance de Nivelles să declare executoriu mandatul de arestare emis de autoritatea judiciară emitentă română.

34 La 2 iulie 2008, statutul de refugiat și protecția subsidiară i-au fost refuzate lui I. B. Acest refuz, care a fost confirmat de Conseil du contentieux des étrangers în luna martie 2009, face în prezent obiectul unei cauze aflate pe rolul Conseil d'État (Consiliul de Stat) (Belgia).

35 Printr-o ordonanță pronunțată la 22 iulie 2008, tribunal de première instance de Nivelles a declarat, cu ocazia verificării condițiilor pe care trebuia să le îndeplinească mandatul european de arestare pentru a putea fi executat, că acesta îndeplinea toate condițiile prevăzute de Legea privind mandatul european de arestare. În particular, această instanță a considerat că nu existau motive întemeiate pentru a se considera că executarea acestui mandat de arestare ar aduce atingere drepturilor fundamentale ale lui I. B.

36 În această privință, tribunal de première instance de Nivelles arată că, deși mandatul european de arestare în cauză în acțiunea principală vizează, desigur, executarea unei decizii judiciare pronunțate în lipsă, autoritatea judiciară emitentă română a furnizat totuși asigurări care pot fi considerate suficiente în sensul articolului 7 din Legea privind mandatul european de arestare, întrucât respectivul mandat de arestare precizează că, în temeiul articolului 5221 din Codul de procedură penală român, cauza

va putea, la cererea persoanei condamnate în lipsă, să fie rejudecată de instanța care a judecat în primă instanță.

37 Tribunal de première instance de Nivelles a constatat că I. B. nu putea invoca articolul 6 punctul 4 din Legea privind mandatul european de arestare, care prevede că executarea mandatului european de arestare poate fi refuzată dacă acesta a fost emis în scopul executării unei pedepse, atunci când persoana în cauză are reședința în Belgia, iar autoritățile competente se angajează să execute această pedeapsă potrivit legii naționale.

38 Astfel, motivul de refuz menționat nu ar fi aplicabil decât condamnărilor în lipsă care au dobândit autoritate de lucru judecat, astfel cum ar preciza articolul 25 din Legea privind transferul coroborat cu articolul 18 alineatul 2 din aceasta. Or, I. B. ar dispune încă de posibilitatea de a solicita o nouă procedură.

39 În plus, respectivul tribunal arată că, deși articolul 8 din Legea privind mandatul european de arestare prevede că predarea unei persoane cu reședința în Belgia și care face obiectul unui mandat de arestare în scopul urmăririi penale poate fi supusă condiției ca, după ce a fost judecată, persoana interesată să fie returnată în Belgia pentru a executa acolo pedeapsa pronunțată împotriva sa în statul membru emitent, articolul 7 din această lege prevede că mandatul de arestare întemeiat pe o hotărâre pronunțată în lipsă este considerat ca fiind emis în scopul executării unei pedepse.

40 Considerând că această diferență de tratament ar putea fi la originea unei discriminări și ținând cont de împrejurarea că I. B. are reședința în Belgia în sensul legislației menționate, tribunal de première instance de Nivelles a solicitat Cour constitutionnelle (Curtea Constituțională) să se pronunțe cu privire la compatibilitatea articolului 8 menționat anterior cu articolele 10 și 11 din Constituție, privind principiile egalității și nediscriminării, în ipoteza în care acest articol 8 ar trebui să fie interpretat în sensul aplicării lui numai mandatului european de arestare emis în scopul urmăririi penale, dar nu și mandatului de arestare emis în scopul executării unei condamnări la o

pedeapsă privativă de libertate pronunțate în lipsă și împotriva căreia condamnatul dispune încă de o cale de atac.

41 Constatând, la rândul său, că Legea privind mandatul european de arestare nu urmărea decât să transpună în ordinea juridică internă Decizia-cadru 2002/584, Cour constitutionnelle a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Mandatul european de arestare emis în scopul executării unei condamnări pronunțate în lipsă, fără ca persoana condamnată să fi fost informată cu privire la locul sau la data ședinței și împotriva căreia aceasta încă dispune de o cale de atac, trebuie considerat mandat de arestare în scopul urmăririi penale în sensul articolului 5 punctul 3 din Decizia-cadru [2002/584], iar nu mandat de arestare în scopul executării unei pedepse sau a unei măsuri de siguranță privative de libertate în sensul articolului 4 punctul 6 din aceeași decizie-cadru?

2) În cazul unui răspuns negativ la prima întrebare, articolul 4 punctul 6 și articolul 5 punctul 3 din aceeași decizie-cadru trebuie interpretate în sensul că nu permit statelor membre să condiționeze predarea către autoritățile judiciare ale statului emitent a unei persoane rezidente pe teritoriul lor, care, în împrejurările descrise la prima întrebare, face obiectul unui mandat de arestare în scopul executării unei pedepse sau a unei măsuri de siguranță privative de libertate, de returnarea acestei persoane în statul de executare pentru a executa acolo pedeapsa sau măsura de siguranță privativă de libertate care ar fi pronunțată definitiv împotriva acesteia în statul emitent?

3) În cazul unui răspuns [afirmativ] la a doua întrebare, articolele menționate anterior încalcă articolul 6 alineatul (2) [UE] și, mai exact, principiul egalității și nediscriminării?

4) În cazul unui răspuns negativ la prima întrebare, articolele 3 și 4 din aceeași decizie-cadru trebuie interpretate în sensul că se opun ca autoritățile judiciare ale unui stat membru să refuze executarea unui mandat european de arestare în cazul în care există motive întemeiate pentru a se considera că executarea acestuia ar aduce atingere drepturilor fundamentale ale persoanei vizate, astfel cum sunt consacrate la articolul 6 alineatul (2) [UE]?"

Cu privire la întrebările preliminare

42 Cu titlu preliminar, trebuie să se precizeze, în primul rând, că, potrivit articolului 32 din Decizia-cadru 2002/584, aceasta se aplică cererilor de executare a unui mandat de arestare primite începând cu 1 ianuarie 2004, cu condiția ca statul membru de executare să nu fi declarat că va continua să examineze în conformitate cu sistemul de extrădare aplicabil până la această dată cererile referitoare la fapte săvârșite înainte de 7 august 2002. Deși cererea în cauză în acțiunea principală privește fapte anterioare acestei din urmă date, este cert că Regatul Belgiei nu a făcut o asemenea declarație. Rezultă că decizia-cadru menționată este aplicabilă în speță.

43 În al doilea rând, trebuie amintit că, printre motivele de neexecutare a mandatului european de arestare enumerate la articolele 3 și 4 din aceeași decizie-cadru, nu figurează existența unei cereri de azil și nici a unei cereri de acordare a statutului de refugiat sau a protecției subsidiare.

B.

44 În ceea ce privește, mai precis, o cerere de azil prezentată autorităților competente dintr-un stat membru de un resortisant al altui stat membru, articolul unic al Protocolului nr. 29 privind dreptul de azil pentru resortisanții statelor membre ale Uniunii Europene, anexat la Tratatul CE (devenit Protocolul nr. 24, anexat la Tratatul FUE), prevede, printre altele, că, având în vedere nivelul de protecție a drepturilor fundamentale și a libertăților fundamentale în statele membre, acestea sunt considerate ca reprezentând țări de origine sigure unele față de celelalte în privința tuturor chestiunilor juridice și practice conexe problemelor de azil.

45 În același sens, trebuie să se precizeze că o cerere de acordare a statutului de refugiat sau de protecție subsidiară prezentată de un resortisant al unui stat membru nu intră în domeniul de aplicare al mecanismului de protecție internațională instituit prin Directiva 2004/83/CE a Consiliului din 29 aprilie 2004 privind standardele minime referitoare la condițiile pe care trebuie să le îndeplinească resortisanții țărilor terțe sau apatrizii pentru a putea beneficia de statutul de refugiat sau persoanele care, din alte motive, au nevoie de protecție internațională și referitoare la conținutul protecției acordate (JO L 304, p. 12, Ediție specială, 19/vol. 7, p. 52).

46 Prin urmare, faptul că I. B. a introdus la autoritățile belgiene competente o cerere de acordare a statutului de refugiat sau de protecție subsidiară în sensul Directivei 2004/83 nu poate fi considerat pertinent în vederea răspunsurilor care trebuie date la întrebările adresate de instanța de trimitere.

47 În al treilea rând, trebuie subliniat că instanța de trimitere pornește de la premisa potrivit căreia a fost sesizată cu o cerere de executare a unei hotărâri pronunțate în lipsă în sensul articolului 5 punctul 1 din Decizia-cadru 2002/584. Dacă este cazul, revine acestei instanțe sarcina de a utiliza posibilitățile care îi sunt oferite la articolul 15 alineatul (2) din această decizie-cadru pentru a verifica acest aspect. În orice caz, revine Curții sarcina de a se pronunța având în vedere considerațiile de fapt și de drept care sunt expuse în decizia de trimitere.

Cu privire la prima și la a doua întrebare

48 Prin intermediul primei și al celei de a doua întrebări, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită, în esență, să se stabilească dacă articolul 4 punctul 6 și articolul 5 punctul 3 din Decizia-cadru 2002/584 pot fi interpretate în sensul că executarea unui mandat european de arestare emis în scopul executării unei pedepse aplicate printr-o decizie pronunțată în lipsă în sensul articolului 5 punctul 1 din această decizie-cadru poate fi supusă condiției ca persoana vizată, resortisant sau rezident al statului membru de executare, să fie returnată în acest din urmă stat pentru a executa acolo, dacă este cazul, pedeapsa care va fi pronunțată împotriva sa la finalul unei noi proceduri de judecată organizate în prezența sa în statul membru emitent.

49 Pentru a răspunde la aceste întrebări, trebuie să se precizeze că mandatul european de arestare poate viza, astfel cum prevede articolul 1 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584, două situații. Astfel, acest mandat de arestare poate fi emis, pe de o parte, pentru efectuarea urmăririi penale sau, pe de altă parte, în scopul executării unei pedepse sau a unei măsuri de siguranță privative de libertate.

50 Deși principiul recunoașterii reciproce stă la baza structurii Deciziei-cadru 2002/584, această recunoaștere, astfel cum rezultă din articolele 3-5 din aceasta, nu implică totuși o obligație absolută de executare a mandatului de arestare emis.

51 Astfel, sistemul deciziei-cadru, după cum rezultă acesta în special din dispozițiile articolelor menționate, lasă posibilitatea statelor membre de a permite, în situații specifice, autorităților judiciare competente să decidă că o pedeapsă aplicată trebuie să fie executată pe teritoriul statului membru de executare.

52 Aceasta este situația, în particular, în temeiul articolului 4 punctul 6 și al articolului 5 punctul 3 din Decizia-cadru 2002/584. Pentru cele două tipuri de mandat european de arestare pe care le vizează decizia menționată, aceste dispoziții au ca scop, în special, să acorde o importanță deosebită posibilității de a crește șansele de reinserție socială a persoanei căutate (a se vedea în special Hotărârea din 6 octombrie 2009, Wolzenburg, C-123/08, Rep., p. I-9621, punctul 62).

53 Nimic nu permite să se considere că legiuitorul Uniunii a urmărit să excludă din acest obiectiv persoanele căutate în temeiul unei condamnări pronunțate în lipsă.

54 Astfel, pe de o parte, o decizie judiciară pronunțată în lipsă, în cazul în care persoana în cauză nu a fost citată personal și nici informată în alt mod despre data și locul ședinței care a condus la această decizie, intră în domeniul de aplicare al Deciziei-cadru 2002/584, care, la articolul 5 punctul 1, prevede tocmai faptul că executarea mandatului de arestare emis în urma unei asemenea decizii poate fi condiționată de garanția că persoana vizată va avea posibilitatea să solicite o nouă procedură de judecată.

55 Pe de altă parte, simpla împrejurare că articolul 5 punctul 1 menționat supune unei astfel de garanții executarea mandatului de arestare emis în urma unei decizii pronunțate în lipsă nu poate avea ca efect inaplicabilitatea în privința unui mandat de această natură a motivului sau a condiției enunțate la articolul 4 punctul 6 și, respectiv, la articolul 5 punctul 3 din Decizia-cadru 2002/584 în vederea creșterii șanselor de reinserție socială a persoanei căutate.

56 În cazul în care condamnarea în lipsă care, în acțiunea principală, stă la baza mandatului de arestare nu ar fi devenit executorie, scopul și obiectivul predării ar fi tocmai acelea de a permite continuarea exercitării acțiunii publice sau inițierea unei

noi proceduri, cu alte cuvinte, să fie realizată o predare în scopul urmăririi penale corespunzătoare ipotezei vizate la articolul 5 punctul 3 din Decizia-cadru 2002/584.

57 Întrucât situația unei persoane care a fost condamnată în lipsă și care dispune încă de posibilitatea de a solicita o nouă procedură este comparabilă cu cea a unei persoane care face obiectul unui mandat european de arestare emis pentru efectuarea urmăririi penale, niciun motiv obiectiv nu se opune faptului ca o autoritate judiciară de executare care a aplicat articolul 5 punctul 1 din Decizia-cadru 2002/584 să aplice condiția care figurează la articolul 5 punctul 3 din aceasta.

58 În plus, o asemenea interpretare este singura care permite, în prezent, o reală posibilitate de a crește șansele de reinserție socială a unei persoane cu reședința în statul membru de executare și care, fiind condamnată printr-o decizie judiciară care nu este încă executorie, poate face obiectul unei noi proceduri în statul membru emitent.

59 În sfârșit, interpretarea menționată mai permite, astfel cum a subliniat în special guvernul suedez, ca persoana condamnată în lipsă să nu fie constrânsă să renunțe la o nouă procedură în statul membru emitent pentru a obține, în temeiul articolului 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584, executarea condamnării sale în statul membru unde are reședința în sensul dispozițiilor relevante ale acestei decizii-cadru.

60 Rezultă că, astfel cum au susținut toate statele membre și Comisia Europeană, care au prezentat observații în legătură cu prima întrebare sau în legătură cu prima și cu a doua întrebare, statul membru de executare este autorizat să condiționeze predarea unei persoane care se găsește într-o situație precum cea a lui I. B. de o aplicare coroborată a condițiilor prevăzute la articolul 5 punctele 1 și 3 din Decizia-cadru 2002/584.

61 Având în vedere ansamblul considerațiilor care precedă, trebuie să se răspundă la prima și la a doua întrebare că articolul 4 punctul 6 și articolul 5 punctul 3 din Decizia-cadru 2002/584 trebuie interpretate în sensul că, atunci când statul membru de executare în cauză a transpus articolul 5 punctele 1 și 3 din această decizie-cadru în ordinea sa juridică internă, executarea unui mandat european de arestare emis în scopul executării unei pedepse pronunțate în lipsă în sensul articolului 5 punctul 1 poate fi supusă condiției ca persoana în cauză, resortisant sau rezident al statului membru de executare, să fie returnată în acest din urmă stat pentru a executa acolo, dacă este cazul, pedeapsa care va fi pronunțată împotriva sa la finalul unei noi proceduri de judecată organizate în prezența sa în statul membru emitent.

Cu privire la a treia și la a patra întrebare

62 A treia și a patra întrebare nu au fost adresate, în realitate, decât în ipoteza în care răspunsul la prima și la a doua întrebare nu ar avea drept consecință, în împrejurări precum cele din acțiunea principală, să permită autorității judiciare de executare să condiționeze predarea persoanei interesate de returnarea acesteia în statul membru de executare.

63 Întrucât această posibilitate de a condiționa predarea de garanția prevăzută la articolul 5 punctul 3 din Decizia-cadru 2002/584 a fost admisă de Curte în răspunsul la prima și la a doua întrebare, nu este necesar să se răspundă la a treia și la a patra întrebare.

Cu privire la cheltuielile de judecată

64 Întrucât, în privința părților din acțiunea principală, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a patra) declară:

Articolul 4 punctul 6 și articolul 5 punctul 3 din Decizia-cadru 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre trebuie interpretate în sensul că, atunci când statul membru de executare în cauză a transpus articolul 5 punctele 1 și 3 din această decizie-cadru în ordinea sa juridică internă, executarea unui mandat european de arestare emis în scopul executării unei pedepse pronunțate în lipsă în sensul articolului 5 punctul 1 poate fi supusă condiției ca persoana în cauză, resortisant sau rezident al statului membru de executare, să fie returnată în acest din urmă stat pentru a executa acolo, dacă este cazul, pedeapsa care va fi pronunțată împotriva sa la finalul unei noi proceduri de judecată organizate în prezența sa în statul membru emitent.

Semnături